

end 100 Valgkredse i Landet, som var til Hinder for at opnaa en Forandring i den nuværende Tilstand. Det er imidlertid saa langt fra, at jeg har kunnet lade mig overbevise af de Grunde, der ere anførte derfor, at jeg tværtimod vil sige, at ligesom det er aldeles utvivlsomt, at Grundloven ikke nævner disse 100 Kredse, saaledes siger den efter min Formening netop, at der skal være flere, naar Befolkningens Udvikling i Senhold til det givne Princip fordrer det. Jeg kan gjerne give Flertallet i det forrige Gang nedsatte Udvalg Ret i, at man, da man første Gang behandlede dette Spørgsmaal, var enig om at ville søge at gjøre Valgkredsens Antal til 100, og jeg kan lige saavel erklære mig enig i, at det samme Synspunkt var gjældende ved den senere Grundlovsforhandling i 1866. Jeg kan fremdeles ogsaa gjerne være enig med de Herrer, som mene, at vort Land kunde nøies med en Repræsentation af 100 Medlemmer i Folkethinget, men det er mig umuligt at forlige med den Fordring, der indeholdes i Grundlovens § 32, og som efter min Formening er baade klar og gjennemgigtig nok, at der kan findes Distrikter, som ere, ikke dobbelt saa store men mer end dobbelt saa store som det grundlovmæssige Tal, og jeg kan ikke erkende, at disse kunne subsummeres under Udtrykket „omtrent“. Jeg siger derfor, at da Grundloven ikke med et Ord har nævnt 100 Valgkredse, maa det absolut blive en Følge af dens egne Ord og dens Aand, at der, naar Befolkningen udvikler sig, og navnlig naar den udvikler sig ulige, skal gives nye Valgkredse. Jeg kan ikke forstaa Grundlovens Ord anderledes. Derfor de skulle kunne forstaaes saaledes, at der var Spørgsmaal om at fastslaa 100 eller, som det jo blev, 101 Valgkredse, forekommer det mig, at Grundlovens Bestemmelse om det Princip, hvorefter Valgkredsens Antal skulde indrettes, bliver ligefrem meningsløs; jeg forstaaer ikke, hvorledes disse to Ting overhovedet kunne forenes. Deraf, at man dengang, man gav denne Bestemmelse, ønskede at begrænse Antallet til 100, følger altsaa aldeles ikke, at man tænkte paa, at det i al Evighed skulde vedblive at være saa. At man ikke gik til at forandre Forholdet i 1866, da der forelaa en Grundlovsforandring, kan jeg finde høist rimeligt, men man havde da ogsaa et Middel til at kunne bringe sig i Overensstemmelse med Grundlovens Ord, og dette Middel brugte man ved at forhøje 14,000 til 16,000. Man siger imidlertid, at den senere Lovgivning bestandig har holdt fast paa dette Tal af 100 eller 101, men heller ikke heri er jeg i Stand til at kunne følge det ærede Flertal i Udvalget fra forrige Gang. Det forekommer mig netop, at den senere Lovgivning paa dette Omraade, nemlig Loven af 9de Februar 1866, er gaaet den Vej, jeg her har tilladt mig at foreslaa. Da man uventet fik en Forøgelse paa et enkelt Sted i Landet ved de fæstede Distrikter,

subsummerede man saameget, man kunde, under de tilstedeværende Valgkredse, men man lagde en ny Kreds til; derfor er Folkethingskredsens Tal nu 102 og ikke 101. Dette var selvfølgelig en anden Kilde. (S. N. Hansen: Ja, en helt anden!) Dog ikke saa ganske, thi lad mig her indskyde den Bemærkning, at medens jeg vel erkender, at der maa gives de geografiske Hensyn en vis Betydning, er det dog sikkert, at det er overensstemmende med den almindelige Valgrets Begreb, at det væsentlig er Individerne og Samlinger af Individuer, hvorpaa det kommer an, og i saa Henseende siger jeg, at det Samme foreligger nu. Der er paa enkelte Steder i Landet fremkommet en uforholdsmæssig Forøgelse af Befolkningen, som ikke svarer til den almindelige Forøgelse af den, og derfor ser jeg ikke rettere, end at det baade er den simpleste Fremgangsmaade og den, der stemmer bedst med den Lovgivning, vi hidtil have haft, at Kredsens Tal forøges paa disse enkelte Steder. Det synes jo ogsaa, som om de Herrer dog i Grunden ikke ere uenige med Regjeringen i, at det Forhold, der finder Sted i Kjøbenhavn, ikke er ganske rigtigt. Allerede da jeg forelagde Lovforslaget, tillod jeg mig at gjøre opmærksom paa, at om jeg end har anset det for rigtigt at fastholde Folketællingen fra Februar 1870, foreligger der dog uomstødelige Vidnesbyrd om, at Befolkningen i Kjøbenhavns 1ste Kreds den 1ste Februar 1872 var 39,000, i Kjøbenhavns 5te Kreds 46,000 og i Kjøbenhavns Amts 1ste Valgkreds 45,000. Jeg kan ikke se Andet, end at dette er et Forhold, som ikke paa nogen Maade kan billiges, ja jeg gaar endog saa vidt, at jeg siger, at det stiller sig for mig, som om det ikke kan forsvares at vedligeholde et saadant Forhold; jeg har derfor maattet være betænkt paa at finde Midler til at faae det udjevnet. (S. N. Hansen: Ja, det er rigtigt!) Ja, det er rigtigt, siger det ærede Medlem, men naar vi komme ud over dette „Ja“, er det netop, at Uenigheden begynder. I 1871 foreslog jeg en radikal Forandring, men denne vilde man paa ingen mulig Maade vide af. Jeg foreslog at indrette 12 nye Kredse, og jeg tror endnu, at det vilde være forstandigt og rigtigt at gjøre dette, for ikke altså hyppigt at komme til at gjøre den Slags Forandringer, men det vilde man ikke. (En Stemme: Hvorfor ikke endnu flere nye Valgkredse?) Ja, vilde man have haft nogle flere endnu, var der heller ikke i den Henseende noget i Veien fra min Side. Jeg foreslog den Gang, at naar et Overørighedsdistrikt havde over en halv Gang flere Beboere, end der efter Grundloven udfordres til en Kreds, skulde Distriktet have en ny Kreds til, for at man kunde have noget at løbe paa; men det vilde man ikke. Nu, da jeg begrænder mig til det efter min Mening absolut nødvendige og virkelig har gjort det af Hensyn til Flertallet i denne Sal, fordi det var mig saa meget om at gjøre at komme ud over disse 100